

Örményország

I

*Hatszárnyu bika e vidéken
A munka, komor csodalény,
S a rózsafejek, teli vérrel,
Virulnak a tél elején.*

II

*Hafízé kezében a rózsa,
S dajkálva kölyök-vadakat,
Emeltesd a nyolcszögű, furcsa
Paraszt-bika templomokat.*

*Hol okker uralja a tájat,
Rejt távoli sok hegyorom,
Itt meg csak a matrica ázott
Tájképe vagy asztalomon.*

III

*Magadnak színeket oroznál –
Mancsával ragadott ki hát
A tolltartóból az oroszlán
Jó féltucatnyi ceruzát.*

*Festékbolt-tűzvézsek s halott, vad
Göloncsér-síkok földje vagy,
Agyag s kövek közt túrni tudtad
A szakállas szerdárokat.*

*Szigonytól, horgonyoktól messzi,
Ahol a föld aszott, kihalt,
Kivégzésektől részegedni
Láthattad helytartóidat.*

És véretem nem hozva lázba,
Mint gyermekrajz, egyszerűek,
Asszonyaid, jönnek kitarva
Nőoroszlán-szépségüket.

Vészterhes nyelved nékem oly szép,
S szeretem sírlapjaidat,
Hol a betűk kovácsfogók és
Vaskapcsok a komor szavak.

1930. október 26 – november 16.

IV

Ó, jaj, vak vagyok, és a fülem már hallani nem mer,
Nincs más szíнем: a minium és a rekedt szavu okker.
És csudamód ma a hajnali örmény tájra visz álmom,
Megnézném, hogyan élnek a csöpp cinegék Jerevánban,

Hogy görnyed meg a pék, a kenyérrel játszva bujócskát,
És hogy rántja a tűzből elő a lepénye korongját...

Ó, Jereván, Jereván! A madár rajzolt, vagy a tájra
Gyermekmód színezett az oroszlán lágyceruzája?

Ó, Jereván, Jereván! Pörkölt mogyoró ez a város,
Nékem az utcasarok Babilon-csigarajza varázsos.

Mint a mullah koránt, nyálaztam össze az éltem,
Fagylalván az időm, nem eresztve ki forrva véretem.

Ó, Jereván, Jereván, soha többé másra se vágyva,
Nékem a fagycsípdeste gerezdjeidet se kínáld ma!

1930. október 21.

V

Befedve nedves rózsa szádat,
Nyolcszögű lépesmézt emelve,
Áltál az idők hajnalán
Világ sarkán, a könnyed nyelve.

*És elfordultál szégyenkezve, búval,
A keleti, szakállas városoktól;
És most itt heversz, nyoszolyádra hullva,
S mintázzák rólad a halotti maszkot.*

1930. október 25.

VI

*Kendőbe bugyoláld kezed, s a koronás csipkebokorba,
Celluloid tövisei leges-legmélyibe,
Merészen, amíg bírod csak, merítsd be!
Olló nélkül lesz miénk a rózsa.
De vigyázz, ne hulljon szerte nyomban –
A rózsa muszlin-potyadéka – salamoni szirma –
Serbethez sem való vadóc,
Nem ád se olajat, se illatot.*

VII

*Kövek földje, harsányan kiáltó –
Örményország, Örményország!
Rekedt ormokat csatába hívó –
Örményország, Örményország!*

*Ázsia ezüstitrombitái felé szárnyát tárva-bontva –
Örményország, Örményország!
A nap perzsa aranyait bőkezűen adakozza –
Örményország, Örményország!*

VIII

*Nem romok – ez körzőkijelölte, vad erdei irtás,
Ősi, mesés krisztushit horgonya tönkje a tölgynek,
Oszlopfőn kőrollni – pogány üzlet kirabolva,
Gerletojásnyi a szőlőszem, bodorítva a kosszarv,
Sas, de bagolyszárnyú, még meg nem rontva Bizáncról.*

IX

Fázik a hóban a rózsza:

*A Szevánon három arsin hó...
A hegyi halász kitolta díszes, azurszinü szánját,
Kövér pisztrángok bajuszos pofái
Rendőrzáratot tartanak
A meszes tófenéken.*

És Jerevánban és Ecsmiadzinban

*Az órjás hegy a levegőt kilтта,
Valami furulyával tán vagy egy
dudával kéne idomítani,
          hogy szájában elolvadjon a hó.*

Havak, havak, havak a rizspapíron,

*A hegy a számhoz úszik,
Fázom és boldog vagyok...*

X

*Botladozik a paraszti lovacska,
A bíbor grániton csattog patája,
Amíg felkapaszkodik a síkosra
Csiszolt állami kő talapzatára.*

*S mögötte sajtos batyukkal sietnek
A kurdok, még lélegzetet se véve,
Mebékítették a Sátánt s az Istent,
Elosztva mindenük fele-felére...*

1930. október 24.

XI

*E koldus faluban mily fényűzés van, –
Hajszuhogás a víz zenéje itt!
Csitt-csitt, ne bánts! A sorsot ki ne hívd!
S a nedves ének labirintusában
Oly fülledt, éji ciripelés remeg,
Mintha a habléány földmélybe szállna,
Hogy ott az órást látogassa meg.*

1930. november 24.

XII

*Nem látlak téged soha többé,
Örményországi vaksi égbolt,
S nem nézhetem már hunyorítva
Az Ararátod úti sátrát,
S többé nem nyílnak ki előttem
Göloncsér-könyvtáradban a csodás
Föld üreges könyvei, amelyekből
Az első emberek tanultak.*

XIII

*Kék ég s agyag táj, agyag s kék egek,
Mi kéne még neked? Húzd össze a szemed,
Mint türkizgyűrűje felett a vaksi sah,
Az agyag könyve és könyvvé lett föld felett,
A drága agyag és a gennyes könyv felett,
Mely úgy gyötör, akár a zene és szavak.*

1930. szeptember 16 – november 5.

Tiflisz

Oszip Mandelstam

Szeged

Baka István fordítása